

T.C.

YARGITAY

17. HUKUK DAİRESİ

E. 2016/15844

K. 2019/7502

T. 13.6.2019

* TRAFİK KAZASINDAN KAYNAKLANAN CİSMANİ ZARARA DAYALI TAZMİNAT İSTEMİ (Kaza Tespit Tutanağı ile Hükme Esas Alınan Bilirkişi Raporu Arasındaki Çelişki Giderilmeden Karar Verilmesinin Hatalı Olduğu - Çalışma Gücünün Kaybı Bakımından Kaza Tarihi İtibari ile Yürürlükte Olan Yönetmelik Yerine SSK Sağlık İşlemleri Tüzüğüne Göre Hesap Yapılmasının Bozmayı Gerektirdiği/Eksik İncelemeyle Hüküm Kurulmasının Bozmayı Gerektirdiği)

* KAZA TESPİT TUTANAĞI İLE BİLİRKİŞİ RAPORUNUN ÇELİŞKİLİ OLMASI (Hükme Esas Alınan Rapor ile Kaza Tutanağı Arasında Mübayanet Bulunduğu Anlaşılma ile Çelişki Giderilmeden Hüküm Kurulmasının İsabetli Olmadığı - İstanbul Teknik Üniversitesi Makine-Trafik Kürsüsünden ya da Karayolları Genel Müdürlüğü Trafik-Fen Alanında Uzman Kişilerden Oluşacak Bilirkişi Heyetinden Ayrıntılı Gerekçeli ve Denetime Açık Rapor Alınarak Sonucuna Göre Karar Verilmesi Gerektiği)

* HAKSIZ FİİL SONUCU ÇALIŞMA GÜCÜ KAYBI (Fiil ile Maluliyet Arasında İliyet Bağı Bulunduğunun Belirlenmesinin Sorumluluk Açısından Zorunlu Olduğu - Davacının Maluliyetinin Tespiti İçin Aldırılan ve Hükme Esas Alınan Raporda Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşlemleri Tüzüğü'ne Göre Maluliyet Belirlendiği/Maluliyete İlişkin Kaza Tarihinde Yürürlükte Bulunan Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği Hükümlerine Uygun Yeni Bir Rapor Aldırılarak Karar Verilmesi Gerektiği)

* DAVA DİLEKÇESİNDE MANEVİ TAZMİNAT TALEP EDİLMEMESİ (Trafik Kazasından Kaynaklanan Cismani Zarara Dayalı Tazminat İstemi - Davacının Sonradan Bedel Artırım Dilekçesi ile Harcını Yatırmak Suretiyle Manevi Tazminat Talebinde Bulunduğu/Talebin Yeni Bir Dava Mahiyetinde Olduğu ve Tefrik Edilerek Ayrı Bir Esasa Kaydedilmesi Gerekirken Başlangıçta Talep Edilmeyen Tazminat Yönünden Karar Verilmesinin Doğru Olmayı Bozmayı Gerektirdiği)

6098/m.49,54,55,56

ÖZET : Dava, trafik kazasından kaynaklanan cismani zarara dayalı tazminat istemine ilişkindir.

Hükme esas alınan rapor ile kaza tespit tutanağı arasında mübayanet bulunduğu anlaşılma ile kaza tutanağı ile bilirkişi raporu arasındaki çelişki giderilmeden hüküm kurulması isabetli olmayıp, İstanbul Teknik Üniversitesi makine-trafik kürsüsünden ya da Karayolları Genel Müdürlüğü trafik-fen alanında

uzman kişilerden oluşacak bilirkişi heyetinden, ayrıntılı, gerekçeli ve denetime açık rapor alınarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir.

Davacının maluliyetinin tespitine dair raporda Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşlemleri Tüzüğü'ne göre maluliyet belirlenmişse de kaza tarihi itibari ile Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği yürürlükte olduğundan, mahkemece Adli Tıp Kurumu İhtisas Kurulu'ndan davacının maluliyet durumuna ilişkin "Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği" hükümlerine uygun yeni bir rapor aldırılarak karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

Davacının, dava dilekçesinde manevi tazminat talep etmediği, sonrasında bedel artırımı dilekçesi ile harcını yatırmak suretiyle manevi tazminat talebinde bulunduğu, bu talebin yeni bir dava mahiyetinde olduğu ve tefrik edilerek ayrı bir esasa kaydedilmesi gerekirken, davada başlangıçta talep edilmeyen manevi tazminat yönünden karar verilmesi doğru olmayıp bozmayı gerektirmiştir.

DAVA : Taraflar arasındaki tazminat davasının yapılan yargılaması sonunda; kararda yazılı nedenlerden dolayı davanın kısmen kabulüne dair verilen hükmün süresi içinde davalı ... vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği düşünüldü:

KARAR : Davacı vekili, 22.09.2014 tarihinde davacının yolcu olduğu aracın karıştığı tek taraflı trafik kazasında davacının yaralandığını belirterek, aracın trafik sigortacısından ve yolbakımını yapmayan Kanalizasyon ve Su İdaresi Genel Müdürlüğü karşı, fazlaya dair hakkını saklı tutmak kaydıyla 10.000,00 TL maluliyetine ilişkin zararının tahsilini talep etmiş, ıslah dilekçesi ile maddi tazminat talebini 110.266,43 TL'ye yükseltmiş, 50.000,00 TL manevi tazminat talep etmiştir.

Davalılar, davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

Mahkemece, iddia, savunma, toplanan delillere ve benimsenen bilirkişi raporuna göre; davanın kısmen kabulüyle maddi tazminat yönünden: 110.266,43TL maddi tazminatın davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya verilmesine, davalı Hatay Büyükşehir Belediyesi yönünden olay tarihinden (22.09.2014) itibaren, diğer davalı ... yönünden dava tarihinden itibaren yasal faiz işletilmesine, manevi tazminat yönünden, 20.000,00TL manevi tazminatın olay tarihinden (22.09.2014) itibaren yasal faizi ile birlikte davalı Hatay Büyükşehir Belediyesinden alınarak davacıya verilmesine, fazlaya ilişkin talebin reddine karar verilmiş; hüküm, davalı ... vekili tarafından temyiz edilmiştir.

1-)Dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre davalı ... vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2-)Dava, trafik kazasından kaynaklanan cismani zarara dayalı tazminat istemine ilişkindir.

Mahkemece, yargılama sırasında, kusur durumlarının belirlenmesi yönünden, Adli Tıp Kurumu Trafik İhtisas Dairesince düzenlenen 05.06.2015 tarihli raporda üç adet yolcunun kamyonetin kabin kısmında yolculuk etmekte oldukları kabul edilerek kusur dağılımı yapılmış, hükme esas alınmıştır. Oysa kazanın hemen akabinde trafik polislerince tutulan kaza tespit tutanağında ise dava dışı yolcu ...'nün beyanına göre düzenlenmiş olup açık kasa kısmında seyir ettiklerini beyan etmiştir.

Resmi makamlarca tutulan kaza tespit tutanaklarının aksi sabit oluncaya kadar geçerli bir belge olarak kabulü gerekir.

Hükme esas alınan rapor ile kaza tespit tutanağı arasında mübayanet bulunduğu anlaşılacakla kaza tespit tutanağı ile hükme esas alınan bilirkişi raporu arasındaki çelişki giderilmeden hüküm kurulması isabetli değildir. Bu durumda, mahkemece, İstanbul Teknik Üniversitesi makine-trafik kürsüsünden ya da Karayolları Genel Müdürlüğü trafik-fen alanında uzman kişilerden oluşacak bilirkişi heyetinden, ayrıntılı, gerekçeli ve denetime açık rapor alınarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken hükümde yazılı olduğu şekilde eksik inceleme ile karar verilmesi isabetsiz olup kararın davalı yararına bozulması gerekmiştir.

3-)Haksız fiil sonucu çalışma gücü kaybının olduğu iddiası ve buna yönelik bir talebin bulunması halinde, zararın kapsamının belirlenmesi açısından maluliyetin varlığı ve oranının belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu belirlemenin ise Adli Tıp Kurumu İhtisas Dairesi veya Üniversite Hastanelerinin Adli Tıp Anabilim Dalı bölümleri gibi kuruluşların çalışma gücü kaybı olduğu iddia edilen kişide bulunan şikayetler dikkate alınarak oluşturulacak uzman doktor heyetinden, haksız fiilin gerçekleştiği tarihte yürürlükte olan Sosyal Sigortalar Sağlık İşlemleri Tüzüğü, Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği veya Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği hükümleri dikkate alınarak yapılması gerekmektedir.

Maluliyetin haksız fiil sorumlusunun fiili sonucu oluştuğunun, yani haksız fiil ile maluliyet arasında illiyet bağı bulunduğunun da belirlenmesi sorumluluk açısından zorunludur.

Somut olayda, davacının maluliyetinin tespiti için M. K. Üniversitesi Hastanesi Adli Tıp Anabilim Dalı'ndan aldırılan ve hükme esas alınan 08.01.2016 tarihli raporda Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık İşlemleri Tüzüğü'ne göre %11.2 sürekli maluliyet belirlenmiştir.

22.09.2014 kaza tarihi itibari ile Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği yürürlükte bulunmaktadır. Bu durumda mahkemece Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu'ndan davacının maluliyet durumuna ilişkin kaza tarihi itibari ile yürürlükte bulunan "Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği" hükümlerine uygun yeni bir rapor aldırılarak karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.(HGK'nın 2013/17-2423, 2015/1661 Sayılı ilamı da bu yöndedir.)

4-)Davacı vekili, dava dilekçesinde harç yatırarak manevi tazminat talep etmemiş, manevi tazminat haklarını saklı tuttuklarını belirtmiş,13.04.2016 tarihli bedel artırım dilekçesi ile harcını yatırmak suretiyle 50.000,00 TL manevi tazminatın davalı ...'nden tahsilini talep etmiştir.

Davacı vekilinin, dava dilekçesinde manevi tazminat talep etmediği, sonrasında bedel artırım dilekçesi ile harcını yatırmak suretiyle manevi tazminat talebinde bulunduğu, bu talebin yeni bir dava mahiyetinde olduğu ve tefrik edilerek ayrı bir esasa kaydedilmesi gerekirken, davada başlangıçta talep edilmeyen manevi tazminat yönünden yazılı olduğu şekilde karar verilmesi doğru olmayıp bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ : Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, davalı ... vekilinin sair temyiz itirazlarının REDDİNE; (2), (3) ve (4) numaralı bentlerde açıklanan nedenlerle, davalı ... vekilinin temyiz itirazlarının kabulüyle hükmün BOZULMASINA; peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davalı ...'ne geri verilmesine 13.06.2019 gününde oybirliğiyle karar verildi.

YHGK, E:2017/2190, K:2020/205, T:25.02.202

“Trafik kazalarının giderek artması karşısında sigortalıya yüklenen bu yükümlülükler de gözetilerek 2918 sayılı KTK'nın 81. maddesinde değişiklik ile maddi hasarlı kazalarda, kazaya dâhil kişilerin tümü yetkili ve görevli kişinin gelmesine gerek olmadığı görüşündeler ise, durumu aralarında yazılı olarak saptayabilirler (KTK m. 81/2). Hazine Müsteşarlığının 2007/27 sayılı Genelgesi ile de, yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında, taraflara anlaşma hakkı sağlayan bir yöntem oluşturulmuştur. Bu yönüme göre, 01.04.2008 tarihinden itibaren Trafik Kanunu'na uymak koşuluyla kazaya karışan kişiler aralarında anlaşarak “Trafik Kazası Tespit Tutanağı” yerine geçecek anlaşma tutanağını düzenleyebilmekteler. Bu şekilde düzenlenen tutanak, trafik zabıtasınca düzenlenen “Trafik Kaza Tespit Tutanağı” hükmündedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

(Başvuru Numarası: 2013/5619)

Karar Tarihi: 15/4/2015

R.G.Tarih- Sayı: 20/6/2015-29392

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu çift taraflı maddi hasarlı trafik kazasında düzenlenen kaza tespit tutanağının iptali için açmış olduğu davanın mahkemenin görevli olmadığından bahisle reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğini iddia etmektedir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 15/7/2013 tarihinde İstanbul Anadolu 39. Sulh Ceza Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinde Komisyona sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Birinci Bölüm Birinci Komisyonunca, 15/7/2013 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm başkanı tarafından 6/11/2014 tarihinde kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru konusu olay ve olgular 6/11/2014 tarihinde Adalet Bakanlığına bildirilmiştir. Adalet Bakanlığı görüşünü 9/1/2015 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

6. Adalet Bakanlığı tarafından Anayasa Mahkemesine sunulan görüş başvurucuya 19/1/2015 tarihinde bildirilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanlarını 29/1/2015 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Başvurucu, 30/3/2013 tarihinde İstanbul ilinde çift taraflı ve maddi hasarlı bir trafik kazasına karışmıştır. Olay yerine gelen polis ekibi tarafından “maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağı” düzenlemiş ve tutanakta başvurucunun da kazada kusurlu olduğu belirtilmiştir.

9. Başvurucu kendisinin olayda kusursuz olduğunu ileri sürerek tutanağın iptali için İstanbul Anadolu 39. Sulh Ceza Mahkemesine 18/4/2013 tarihinde itirazda bulunmuştur.

10. İstanbul Anadolu 39. Sulh Ceza Mahkemesi, 22/4/2013 tarihli kararı ile itirazı reddetmiştir. Mahkeme, başvurucu aleyhine bir idari yaptırım kararı bulunmadığı, kaza tespit tutanağında yapılan kusur değerlendirmelerine karşı itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin görevli olmadığı, olayla ilgili olarak ileride yapılacak yargılama sırasında yargılamayı yapan yargı yeri tarafından kusura ilişkin bilirkişi raporu alınabileceği, ayrıca başvurucunun sulh hukuk mahkemesinden delil tespiti yolu ile kusur oranının tespit edilmesini isteyebileceği gerekçelerine dayanmıştır.

11. İtiraz üzerine İstanbul Anadolu 26. Asliye Ceza Mahkemesi, 6/6/2013 tarihli kararı ile itirazı reddetmiştir. Karar başvurucuya 14/6/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir.

12. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru 15/7/2013 tarihinde yapılmıştır.

B. İlgili Hukuk

13. 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun “Trafik kazalarına el koyma ve bilirkişilik:” kenar başlıklı 83. maddesi şöyledir:

“Trafik kazalarına;

a) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

b) Kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca el konulur.

Trafik zabıtasının görevli olmadığı veya bulunmadığı karayollarında meydana gelen kazalarda trafik kaza tespit tutanağı mahalli genel zabıtaca düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

...

Trafik zabıtası, usul kanunlarına göre görevlendirilirse, trafik kazalarında bilirkişilik yapar.

...”

14. 2918 sayılı Kanun’un Kanunu’nun 12/7/2013 tarihli ve 6495 sayılı Kanun’un 20. maddesi ile değiştirilen “Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri” kenar başlıklı 112. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılır.”

15. 18/7/1997 tarihli Karayolları Trafik Yönetmeliği’nin “Trafik Kazalarına El Konulması” kenar başlıklı 154. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Trafik kazalarına el konulmasında aşağıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.

a) Trafik kazalarına;

1) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

2) Kaza nedenlerini, iz ve delillerini belirleyecek “Kaza Tespit Tutanağı” düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca (polis veya jandarma), el konulur.

Trafik zabıtasının görev alanı dışında kalan yerler ile el koyamadığı durumlarda, trafik kaza tespit tutanağı, örneğine uygun olarak mahalli zabıta tarafından düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.”

16. Karayolları Trafik Yönetmeliği’nin 21/3/2012 tarihinde değiştirilen “Trafik Kazalarına İlişkin İşlemler” kenar başlıklı 156. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Trafik kazaları ile ilgili olarak yapılacak işlemlerde aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır.

a) Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi

1) Örneğine uygun olarak; kaza yerinin durumu, iz ve deliller, kazaya karışan sürücüler, varsa ölü veya yaralılar, hasar veya zarar, gün ve saat ile gerekli görülen diğer hususlar belirtilmek üzere düzenlenir ve olay yerinin durumu bir krokide gösterilir. Tutanağa kazazedelerin olay yerindeki ölüm veya yaralanma durumu işlenir.

Trafik Kazası Tespit Tutanağı; soruşturma evrakına eklenmek, dosyasında saklanmak ve sayısına göre taraflara verilmek üzere yeter sayıda düzenlenir.

Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi ile tutanakta yer alan bilgilerin bir veri tabanında toplanmasına ve bu bilgilerin ilgili taraflarla paylaşımına ilişkin usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğüne belirlenir.

2) Trafik kazası tespit tutanağı düzenlemeye 154 üncü maddenin (a) bendi gereğince trafik zabıtası ve genel zabıtanın görevli personeli yetkilidir.

Tutanaklar en az iki görevli tarafından düzenlenir. Hafif yaralanmalı veya hasarlı kazalarda tek görevli tarafından rapor şeklinde de düzenlenebilir.

Ancak, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araçların karıştığı trafik kazalarında bir askeri temsilcinin bulundurulması mecburidir.

3) Tutanak düzenleyenler, tutanakta taraflar için kusur oranı belirtmeksizin sadece kazanın oluşumunda kimin hangi trafik kuralını ihlal ettiğini belirtirler.

...”

17. Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 21/3/2012 tarihinde değiştirilen “Trafik Kazalarına İlişkin İşlemler” kenar başlıklı 156. maddesinin ilgili kısmının önceki hali şöyledir:

“3) Tutanak düzenleyenler, taraflar için kusur oranı belirtirler(...)”

18. Anayasa'nın “Uyuşmazlık Mahkemesi” kenar başlıklı 156. maddesi şöyledir:

“Uyuşmazlık Mahkemesi, adli, idari ve askerî yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlenmeye yetkilidir.

...”

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin 9/4/2012 tarihli ve E.2012/102, K.2012/92 sayılı kararının gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

“... Bu düzenlemelere göre, maddi hasarlı kaza tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliği de bulunmayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görümü sırasında o mahkemelerce değerlendirilecek olduğundan, maddi hasarlı kaza tespit tutanağına yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır.

Bu durumda, davacı vekili tarafından; maddi hasarlı trafik kaza tespit tutanağına itirazın açılan ve idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmayan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır...”

20. Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 20/5/2013 tarihli ve E.2013/3973, K.2013/7268 sayılı kararının gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi tazminatın tahsili amacıyla yapılan icra takibine vaki itirazın iptali isteğine ilişkindir.

Kaza tespit tutanakları aksi sabit oluncaya kadar geçerli olan resmi belge niteliğindedir. Kaza tespit tutanağında belirtilen olgu ile bilirkişi raporunun çelişmesi halinde bu çelişkinin giderilmesi gerekir. Somut olayda resmi görevlilerce düzenlenen 08.09.2010 tarihli kaza tutanağında davacı araç sürücüsünün kusursuz olduğu, davalı araç sürücüsünün geçme kurallarına riayet etmemekten kusurlu olduğu belirtilmiştir.

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda hazırlanan ve hükme esas alınan 17.10.2012 günlü bilirkişi raporunda ise davalı araç sürücüsünün kavşaklarda geçiş önceliğine uymamaktan % 75, davacı araç sürücüsünün ise kavşaklara yaklaşırken hızını azaltmamaktan % 25 oranında kusurlu olduğu tespit edilmiştir. Kaza tespit tutanağı ve bilirkişi raporu arasında çelişki bulunması halinde bunun giderilmesi gerekir. Kaza tespit tutanağı ile bilirkişi raporu arasında çelişki giderilmeden eksik inceleme ile hüküm kurulamaz.

Bu durumda mahkemece İstanbul Teknik Üniversitesi veya Karayolları Genel Müdürlüğü fen heyeti gibi kurumlardan seçilecek kusur konusunda uzman bilirkişiden dosya kapsamı, kaza tespit tutanağı ve önceki bilirkişi raporunun da irdelendiği tarafların olaydaki kusur durumları yönünden ayrıntılı,

açıklamalı, gerekçeli ve denetime elverişli kaza tespit tutanağı ile bilirkişi raporu arasındaki çelişkiyi gideren bir rapor alınarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu biçimde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.”

21. Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 23/10/2013 tarihli ve E.2013/14278, K.2013/14207 sayılı kararının gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi tazminat istemine ilişkindir. Kaza tespit tutanağında çevreden alınan bilgiye göre davalı sürücü Murat Aslan'ın kırmızı ışık ihlalinde bulunduğu bu nedenle %100 kusurlu olduğu belirtilmiş, davacı vekili %100 kusura dayanarak işbu davayı açmıştır. Davalı İsmayil vekili, sürücünün kırmızı ışıkta geçtiğine dair delil olmadığını, davacı tarafın kırmızı ışık ihlalinde bulunduğunu, davalı sürücünün yeşil ışıkta geçtiğini belirterek delil listesi ibraz etmiş ve tanıklarının dinlenmesini talep etmiştir. Mahkemece davalı vekili tarafından bildirilen tanıklar dinlenmeden kusur yönünden bilirkişi incelemesi yapılmış hükme esas alınan bilirkişi raporunda aksi sabit olana kadar geçerli kaza tutanağı dışında ışık ihlaline ilişkin delil olmadığından davalı Murat Aslan'ın kırmızı ışıklı trafik işaretinde geçtiği ve %100 kusurlu olduğu kabul edilmiştir. Eksik inceleme ile hüküm kurulamaz. Bu durumda mahkemece davalı İsmayil vekili tarafından bildirilen tanıkların ve tutanak tanıklarının (gerektiğinde) usulüne uygun biçimde dinlenmeleri daha sonra kusur tespitini yapan bilirkişiden tarafların kusur durumunda değişiklik olup olmayacağı hususunda ek rapor alınması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu biçimde davalı tarafın savunma hakkının kısıtlanmasına yol açacak şekilde bildirilen tanıklar dinlenmeden hüküm kurulması doğru görülmemiştir.”

22. Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 4/10/2012 tarihli ve E.2011/13761, K.2012/14278 sayılı kararının gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Dosya içeriğine göre; davalı cevap dilekçesiyle kazada davacının da kusuru olduğunu ileri sürerek kaza tespit tutanağına itiraz etmiş ve delilleri arasında bilirkişi incelemesi talep etmiş olmasına rağmen, mahkemece kusura ilişkin herhangi bir inceleme yapılmadan dava dilekçesinde ileri sürülen olgulara göre maddi ve manevi tazminat talebine ilişkin eksik incelemeyle hüküm kurulması doğru olmamıştır.

Bu belirlemelere göre yerel mahkemece yapılacak iş; tarafların kusur durumu usulünce belirlendikten sonra, uğranılan maddi zarara ilişkin bilirkişi raporu alınmalı, sonucuna göre maddi ve manevi tazminat hususunda bir karar verilmelidir. Tarafların kusur durumu belirlenmeden eksik incelemeyle karar verilmiş olması bozmayı gerektirmiştir.”

23. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 30/1/2007 tarihli ve E.2006/13872, K.2007/1062 sayılı kararının gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Dava, haksız eyleme dayalı ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu kapsamında kalan maddi tazminat istemine ilişkindir.

Mahkemece, kaza ile ilgili olarak kusur raporu alınmaksızın karar verilmiş ise de; 2918 Sayılı KTK'nun 83 ncü maddesine göre düzenlenen trafik kaza tespit tutanağı, tarafların kusurları bakımından hüküm kurmaya yeterli olmayıp, HUMK'un 275 ve 276 ncü maddeleri gereğince seçilecek uzman bilirkişi aracılığıyla, tarafların kusur derecelerinin tespiti ile sonucuna göre karar vermek gerekirken, yazılı şekilde eksik incelemeyle dayalı olarak karar verilmesi doğru görülmemiştir.”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

24. Mahkemenin 15/4/2015 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 15/7/2013 tarih ve 2013/5619 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

25. Başvurucu,

i. 30/3/2013 tarihinde İstanbul ilinde çift taraflı ve maddi hasarlı bir trafik kazasına karıştığını, kendisinin olayda tamamen kusursuz olduğunu, olay yerine gelen polis ekibinin “maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağı” düzenlediğini ve tutanakta kendisinin de kusurlu olduğu tespitini yaptıklarını,

ii. Aracında oluşan zararın Trafik Kasko Sigortasından karşılanacağını bu sebeple herhangi bir dava açmak istemediğini, buna karşın kendisine kusur tevzi edilmesi nedeniyle bir sonraki trafik sigortasında kazasızlık indiriminden faydalanamayacağını ve bu nedenle zarara gireceğini, yalnızca kaza tespit tutanağının iptal edilmesini istediğini,

iii. Uyuşmazlık Mahkemesi kararına göre bu tür davalara bakma görevinin sulh ceza mahkemelerine ait olmasına rağmen İlk Derece Mahkemesinin görevli olmadığından bahisle itirazı reddetmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğini, tutanağın iptal edilmesi için hukuk sisteminde başka bir yol da olmadığını ileri sürmüştür.

Başvurucu yargılamanın yenilenmesi ve uğradığı zararların tazminine karar verilmesini talep etmiştir.

B. Değerlendirme

26. Başvurucunun iddialarına karşı Adalet Bakanlığı görüşünde, başvurunun sulh hukuk mahkemesinde delil tespiti yoluna gidebileceği halde gitmemiş olması nedeniyle başvuru yollarının tüketilmemiş olduğu ileri sürülmüştür. Bakanlık görüşünde ayrıca Uyuşmazlık Mahkemesinin kararlarının uyuşmazlığın tarafları ve ilgili merciler bakımından kesin olduğu ve başvurunun dile getirdiği kararda Uyuşmazlık Mahkemesinin somut uyuşmazlığın çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğuna karar verdiği ileri sürülmüş bu sebeplerle başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilmiştir.

27. Bakanlık görüşüne karşı başvuru, sulh hukuk mahkemesinde açılacak tespit davalarında yalnızca delil tespiti yapılabileceğini, kusur tespitinin yapılamayacağını, kaza tespit tutanağının iptali için başka bir yargı merciinin bulunmadığını belirtmiş ayrıca sulh ceza mahkemesinin davayı reddetmesi ve geçen süre içerisinde sigorta şirketinden kaza nedeniyle oluşan maddi hasar bedelini talep etme süresi olan iki yıllık sürenin geçirilmiş olması nedeniyle 3.000,00 TL zararın oluştuğunu ileri sürmüştür.

28. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

“Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.”

29. 30/3/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un “Bireysel başvuru hakkı” kenar başlıklı 45. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir.”

30. 6216 sayılı Kanun'un "Bireysel başvuru hakkına sahip olanlar" kenar başlıklı 46. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Bireysel başvuru ancak ihlale yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenler tarafından yapılabilir."

31. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü ve 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkraları uyarınca, Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiğini iddia eden herkese Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapma hakkı tanınmıştır. Dolayısıyla medeni haklara sahip gerçek ve tüzel kişiler bireysel başvuru yönünden dava ehliyetine sahiptir (Büğdüz Köyü Muhtarlığı, B. No: 2012/22, 25/12/2012, § 24).

32. 6216 sayılı Kanun'un "Bireysel başvuru hakkına sahip olanlar" başlıklı 46. maddesinde kimlerin bireysel başvuru yapabileceği sayılmış olup, anılan maddenin (1) numaralı fıkrasına göre; bir kişinin Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmesi için üç temel ön koşulun birlikte bulunması gerekmektedir. Bu önkoşullar, başvuruya konu edilen ve ihlale yol açtığı ileri sürülen kamu gücü eylem veya işleminden ya da ihmalden dolayı, başvurucunun "güncel bir hakkının ihlal edilmesi", bu ihlalden dolayı kişinin "kişisel olarak" ve "doğrudan" etkilenmiş olması ve bunların sonucunda başvurucunun kendisinin "mağdur" olduğunu ileri sürmesi gerekir (Onur Doğanay, B. No: 2013/1977, 9/1/2014, § 42).

33. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 34. maddesinde yer alan "mağdur" kelimesi ile ihtilaf konusu eylem ya da ihmalden doğrudan etkilenen kişinin kast edildiğini belirtmiştir (Brumarescu/Romanya [BD], B. No: 28342/95, 28/10/1999, § 50).

34. Başvurucu, Uyuşmazlık Mahkemesi kararına rağmen Sulh Ceza Mahkemesinin kaza tespit tutanağının iptali talebini reddetmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. İlk Derece Mahkemesi, başvurucu aleyhine bir idari yaptırım kararı bulunmadığı, kaza tespit tutanağında yapılan kusur değerlendirmelerine karşı itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin görevli olmadığı, olayla ilgili olarak çıkacak uyuşmazlıklarda yargılamayı yapacak olan yargı yeri tarafından kusura ilişkin bilirkişi raporu alınabileceği gerekçeleri ile talebi reddetmiştir.

35. 2918 sayılı Kanun'un ve Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre maddi hasarlı kaza tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabitasınca düzenlenecek bir resmi belge niteliğindedir. Bu sebeple sonraki bilirkişi incelemelerinde de esas alınacaktır. Buna karşın tutanaktaki bilginin aksinin tanık anlatımları ve diğer delillerle kanıtlanması mümkündür. Karayolları Trafik Yönetmeliği'ne göre kaza tespit tutanaklarında 21/3/2012 tarihinden önce kusur oranına ilişkin görüş yer almaktaydı. Fakat Karayolları Trafik Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikten sonra tutanakta taraflar için kusur oranı belirtmeksizin sadece kazanın oluşumunda kimin hangi trafik kuralını ihlal ettiği belirtilmekle yetinilmektedir. Öte yandan 21/3/2012 tarihinden önce, kaza tespit tutanağında yer verilen kusur durumuna ilişkin görüşler bilirkişi görüşü olarak kabul edilmemekte, çıkacak uyuşmazlıklarda kusur durumunun ayrıca bilirkişi aracılığıyla saptanması gerekmektedir. Başka bir deyişle kaza tespit tutanağı yalnızca ispat vasıtası olarak önem taşımaktadır.

36. Kaza tespit tutanaklarına karşı kanunda doğrudan bir itiraz yolu düzenlenmiş değildir. Uygulamada, tazminat davası açılması veya ceza soruşturmasının başlatılması durumunda kaza tespit tutanağına itiraz mahkemeye veya Cumhuriyet savcılığına yapılmaktadır. Ayrıca doktrinde, henüz dava söz konusu değilse, kaza ile ilgili delillerin tespiti maksadıyla delil tespit davası açılarak, kaza yerindeki maddi deliller ile varsa tanık anlatımlarının tespiti ve kusur durumunun belirlenmesinin

istenebileceği kabul edilmiştir (bkz. Hasan Tahsin Gökcan, Karayolları Trafik Kanununa Göre Hukuki Sorumluluk, Tazminat, Sigorta ve Rücu Davaları, Ankara, 2014, s.1450-1465). Bundan başka Yargıtay da kaza tespit tutanaklarının tek başına hüküm kurmak için yeterli olmadığını, ancak aksi ispat edilemediği sürece maddi durumu belirleyen kanıt olduğunu kabul etmektedir.

37. Somut olayda başvuru, Sulh Ceza Mahkemesinden kaza tespit tutanağının iptali talebinin reddedilmesinin mahkemeye erişim hakkının ihlali niteliğinde olduğunu ileri sürmüştür. Başvuru, aracında oluşan zararın trafik kasko sigortasından karşılanacağını bu sebeple herhangi bir dava açmak istemediğini, buna karşın kendisine kusur tevzi edilmesi nedeniyle bir sonraki trafik sigortasında kazasızlık indiriminden faydalanamayacağını ve bu nedenle zarara gireceğini ileri sürmüştür.

38. Yukarıda anlatılanlar ışığında ilk olarak, başvuru Uyuşmazlık Mahkemesinin kararı uyuşmazlığın tarafları ve ilgili merciler bakımından kesindir ve söz konusu kararda somut uyuşmazlığın çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğuna karar verilmiştir (§ 18). İkinci olarak başvuru karıştığı maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle uğradığı zararı sigorta poliçesine dayanarak sigorta şirketinden veya karşı taraftan istemesi mümkün olduğu halde hukuk mahkemelerinde böyle bir dava açmamıştır. Başvurucunun, açacağı böyle bir davada kaza tespit tutanağında belirtilen kusur oranına itiraz ederek bir bilirkişi raporu ile kusur oranının yeniden tespitini istemesinin mümkün olduğu anlaşılmaktadır (§ 20-23).

39. Buna karşın başvuruya konu kaza nedeniyle henüz ne bir ceza soruşturması başlatılmış ne de bir hukuk davası açılmıştır. Başvuru bir sonraki yıl kazasızlık indiriminden faydalanamayacağını bu sebeple ileride zarara uğrayacağını ileri sürmüştür. Yargıtay içtihatlarına göre tek başına hüküm kurmak için yeterli olmayan ve yalnızca ispat vasıtası olan kaza tespit tutanağının tutulması ve iptal isteminin reddedilmesinden dolayı, başvuru güncel bir hakkının ihlal edildiğinden söz edilemez. Başvuru tarihi itibarıyla işlemin mağduru olmayan başvuru, bu işlem aleyhine bireysel başvuru yapma hakkı bulunmamaktadır.

40. Açıklanan nedenlerle, başvuru mağdur sıfatı taşımadığı anlaşıldığından, başvurunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin “kişi yönünden yetkisizlik” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

Başvurunun, “kişi yönünden yetkisizlik” nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA, yargılama giderlerinin başvuru üzerinde bırakılmasına, 15/4/2015 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.